

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ВИДАВНИЧО-ПОЛІГРАФІЧНОЇ СПРАВИ В УКРАЇНІ

Дрок П. В.

Предметом дослідження є теоретичний аспект становлення видавничо-поліграфічної справи в контексті розвитку сучасної української освіти.

Метою дослідження є пошук методів вдосконалення видавничо-поліграфічної справи в контексті розвитку сучасної української освіти.

Методи дослідження. У роботі застосовано сукупність наукових методів і підходів, у тому числі системний, структурний, порівняльний, факторний, що дозволило реалізувати концептуальну єдність дослідження.

Результати роботи. Визначено особливості реалізації вітчизняної видавничо-поліграфічної справи України та пошук методів вдосконалення.

Галузь застосування результатів роботи. Сучасна українська освіта.

Висновки. Важливим етапом у видавничій галузі є забезпечення поповнення обігових коштів та пошук інвесторів (спонсорів) з інших сфер бізнесу і з їх допомогою вкладання грошей в українську книжку.

Таким чином головною умовою покращення діяльності видавничої сфери в Україні є впровадження системних засад у видавничо-поліграфічну сферу для формування національного інформаційного простору новітньої України.

Ключові слова: інновації, дисципліни видавничо-поліграфічної справи, інформаційно-комунікаційні технології, освітня діяльність, інформаційна діяльність.

СТАНОВЛЕНИЯ И РАЗВИТИЕ ИЗДАТЕЛЬСКО-ПОЛИГРАФИЧЕСКОГО ДЕЛА В УКРАИНЕ

Дрок П. В.

Предметом исследования является теоретический аспект становления издательско-полиграфического дела в контексте развития современного украинского образования.

Целью исследования является поиск методов совершенствования издательско-полиграфического дела в контексте развития современного украинского образования.

Методы исследования. В работе применена совокупность научных методов и подходов, в том числе системный, структурный, сравнительный, факторный, что позволило реализовать концептуальное единство исследования.

Результаты работы. Определены особенности реализации отечественной издательско-полиграфического дела Украины и поиск методов совершенствования.

Область применения результатов работы. Современное украинское образование.

Выводы. Важным этапом в издательской отрасли является обеспечение пополнения оборотных средств и поиск инвесторов (спонсоров) из других сфер бизнеса и с их помощью вложения денег в украинскую книгу.

Таким образом главным условием улучшения деятельности издательской сферы в Украине является внедрение системных принципов в издательско-полиграфическую сферу для формирования национального информационного пространства новейшей Украины.

Ключевые слова: инновации, дисциплины издательско-полиграфического дела, информационно-коммуникационные технологии, образовательная деятельность, информационная деятельность.

FORMATION AND DEVELOPMENT OF PUBLISHING AND POLYGRAPHIC BUSINESS IN UKRAINE

Drok P. V.

The subject of the study is the theoretical aspect of the formation of the publishing and printing business in the context of the development of contemporary Ukrainian education.

The aim of the study is to find methods for improving the publishing and printing business in the context of the development of modern Ukrainian education.

Research methods. The paper uses a set of scientific methods and approaches, including systematic, structural, comparative, factorial, which allowed to realize the conceptual unity of research.

Results of work The peculiarities of realization of the Ukrainian publishing and printing business of Ukraine and search of methods of perfection are determined.

The field of application of the results of work. Modern Ukrainian Education.

Conclusions An important stage in the publishing industry is to ensure the replenishment of working capital and the search for investors (sponsors) from other areas of business and, with their help, investing in Ukrainian books.

Thus, the main condition for improvement of the publishing industry in Ukraine is the introduction of systemic principles in the publishing and printing sector for the formation of the national information space of the newest Ukraine.

Key words: innovations, disciplines of publishing-printing business, information and communication technologies, educational activity, informational activity.

JEL Classification: O31, L82, L86.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Комплексному дослідженню питань, пов'язаних із діяльністю видавничо-поліграфічних підприємств присвячені наукові праці та численні публікації. Серед них

можна виділити роботи О. Боженко, С. Гавенко, О. Гузели, Б. Дурняка, С. Крилошанської, Р. Машталіра, М. Масловатого, Н. Сухолитки, Л. Швайки, А. Штангрета та ін.

Результати їх досліджень та напрацювань стосуються: становлення та особливостей функціонування суб'єктів видавничо-поліграфічної галузі різних організаційно-правових форм, форм власності та масштабів виробництва; оцінки впливу зовнішнього та внутрішнього середовищ на ефективність господарської діяльності; удосконалення організації редакційно-виробничого процесу; цінової політики та процесу ціноутворення на продукцію галузі; конкурентоспроможності видавничо-поліграфічних структур, якості продукції та поліграфічних послуг; обґрунтування перспективних напрямів подальшого розвитку; підготовки фахівців тощо.

Однак, існує чимало проблем, які залишаються ще недостатньо вивченими і потребують подальших наукових досліджень.

Предметом дослідження є теоретичний аспект становлення видавничо-поліграфічної справи в контексті розвитку сучасної української освіти.

Метою дослідження є пошук методів вдосконалення видавничо-поліграфічної справи в контексті розвитку сучасної української освіти.

Виклад основного матеріалу. Події, що визначали стан книговидавничої галузі, хронологічно розвивалися так:

1990 року, у відповідь на проголошення Україною державного суверенітету, Росія в односторонньому порядку скоротила поставки в республіку товарів, визнаних нею як стратегічна сировина. Передусім це стосувалося паперу. Через що зупинялася діяльність цілого ряду видавництв. Саме тоді творча, наукова і видавнича еліта, згуртувавшись, своїм відкритим зверненням вирішила привернути увагу державних мужів і громадськості до можливої катастрофи національного книговидання.

5 липня 1991 року Президія Верховної Ради України прийняла постанову щодо державного захисту книговидання та преси України в умовах переходу до ринкової економіки, згідно з якою Кабінету Міністрів було доручено передбачити пільгове оподаткування видавництв та торговельних організацій, які видають і реалізують літературу, що виходить українською мовою. Як результат – із січня 1992 року від сплати податку звільнялися ті видавництва, що здійснювали випуск літератури українською мовою та мовами національних меншин, якщо ця література становила не менше 70 відсотків загального їхнього виробництва [1, с.112].

Таким мудрим рішенням тодішній Голова Верховної Ради України і майбутній перший Президент суверенної України Л. Кравчук назавжди увійшов в новітню історію українського друкарства, як прозорливий державний діяч, який по-справжньому оцінив вагу і значення українського друкованого слова для становлення державності й утвердження української національної ідеї. Однак своєрідний ренесанс новітнього українського книговидання тривав недовго.

Сформований після виборів нового президента новий склад Кабінету Міністрів скасував цю пільгу для вітчизняних видавництв з 1 січня 1994 року. Українська книга в умовах різкого зменшення державного замовлення, відсутності дотацій та пільг ставала економічно не вигідною, а для багатьох видавців - непотрібною [2, с. 210].

Середина 90-х років увійде в новітню історію безрезультатною боротьбою українського книговидання за своє виживання і спробами його представників позитивно вирішити це питання через законодавче поле. У цю пору велася неприхована боротьба і в комісіях парламенту, і в міністерських коридорах, і серед видавців за підготовку цивілізованого Закону про видавничу справу.

На кінець 90-х років ставало однозначно зрозумілим, що розвиток книговидавничої галузі в державі гальмує недосконале законодавство, яке докорінно слід було змінювати.

Нині в Україні, всупереч вкрай несприятливому та шкідливому для майбутнього нації законодавству щодо книговидавничої галузі, шириться потужний інтелектуальний рух. Ідеться про те, що на початок третього тисячоліття у нас склався добрий гурт професійно підготовлених і рішуче налаштованих на працю видавців і друкарів різних форм власності, які вміло продовжують кращі традиції своїх попередників на книговидавничому полі, продукуючи немало гарних, конкурентоспроможних на європейському рівні книг. Окрім того, ці видавці та поліграфісти щораз голосніше заявляють про себе як згуртовану силу, яка налаштована, незважаючи на протидію певних кіл, відстоювати професійні й державні інтереси щодо захисту української книги в законодавчому плані [3, с.45].

Незважаючи на економічні негаразди, у суспільстві існує стабільно високий попит на добротну українську книгу: навчальну, наукову, пізнавальну, довідкову, художню тощо. Задовольнити цей попит не вдається не стільки через високу ціну книги, скільки через її географічну недоступність. Постає нагальна потреба у створенні під егідою державних органів потужної дистрибуторської мережі, яка б давала можливість «просунути» будь-яке українське видання – від столичного чи обласного видавництва – у великі й малі населені пункти країни. Повсюди відчувається інформаційний вакуум щодо того, хто, де і що видає. В умовах, коли переважна більшість масових центральних і місцевих газет практично ігнорують інформацію, а тим більше рецензію на українську книгу, виникла необхідність у створенні (чи відновленні) друкованого органу на зразок колишнього «Друга читача», якому б надавалася державна підтримка, а його тематика мала б державницький характер [4, с. 62].

За прикладом країн Західної Європи, Україна все більше починає відчувати вплив щорічного ярмаркового буму в книжковій справі. Уже визначилися чотири центри таких виставок-ярмарків – у Києві, Львові, Одесі і Харкові.

Історія прийняття в Росії безпрецедентних за своїми пільгами протекціоністських законодавчих актів і приведення тамтешніх законів у відповідність до міжнародних прав переконує, що це стало можливим не само по собі, а потребувало напруженої праці чималої групи авторитетних і наполегливих меценатів видавців і поліграфістів.

Маємо Українську асоціацію видавців (об'єднує понад 80 видавництв і видавничих організацій), Українську асоціацію виробників поліграфічної продукції (у складі – 90 юридичних осіб), Асоціацію навчальних видавництв, Центр сприяння видавцям української книги, Асоціацію книгорозповсюджувачів, Асоціацію видавців та розповсюджувачів преси. Для координації зусиль, вироблення спільних позицій цих громадських структур створено Координаційну раду.

Отже, схоже на те, що керівники структур усе більше усвідомлюють свою відповідальність, глибше розуміють, що, лише згуртувавши сили, поєднавши наступальність, рішучість і професіоналізм, вдасться вивести українське книговидання на той рівень, якого воно заслуговує.

Економічна криза вплинула на всі галузі промисловості і, особливо, на видавничу діяльність. Проведений аналіз у видавничій сфері за період 2008-2018 роки показав погіршення динаміки розвитку, яка характеризується значними перепадами і зменшенням активності на книжковому ринку України. Зменшення фінансування у видавничу справу, вплив ринку поліграфічних видань та набуття видавничо-поліграфічному комплексу характеру з яскраво вираженими регіональними ознаками призвели до розширення номенклатури видань та зменшення їх накладу у окремих видавництвах [3, с. 13].

На сьогодні до видавничо-поліграфічної сфери ставляться жорсткі вимоги – це випуск друкованих засобів масової інформації за технологією «Print-on-demand», тобто в режимі реального часу. Вплив глобальної інформатизації привів до створення нової моделі видавничо-поліграфічного комплексу – комп'ютерно-інтегровані видавничо-поліграфічні системи та комплекси.

На сьогодні книжковий ринок України характеризується тим, що книга поступово почала втрачати «лице» у вигляді: художньо-технічного оформлення, якості та змісту поліграфічних видань тощо, і як результат втрати національної та виховної функції, що спонукає виникненню державотоварних проблем. Однією з причин є інтенсивний розвиток інтернет- та медіатехнологій, що частково створили передумови витіснення друкованих видань. Проте впровадження у народному господарстві України комп'ютерно-інтегрованих видавничо-поліграфічних систем і комплексів дозволить забезпечити випуск друкованих видань високої якості та й у режимі реального часу з використанням принципу «Print-on-demand».

Насамперед, роль держави полягає в економічній підтримці підприємств, сприяти розвиватися та розповсюджуватися україномовній книжці в українській індустрії власної держави. Не оминемо проблему заповнення в Україні імпортного книжкового товару з Росії за значно дешевшу ціну, що зумовлює витіснення української книжки з українського прилавку. Приблизно 70% імпортованої книжкової продукції ввозиться без оплати мита і податків. Українське книговидання має змогу усунути свого конкурента на власному ринку, проте слід вирішити багато важливих проблем щодо покращення системи кредитування, знаходження методів спонсорвання видавничих проєктів.

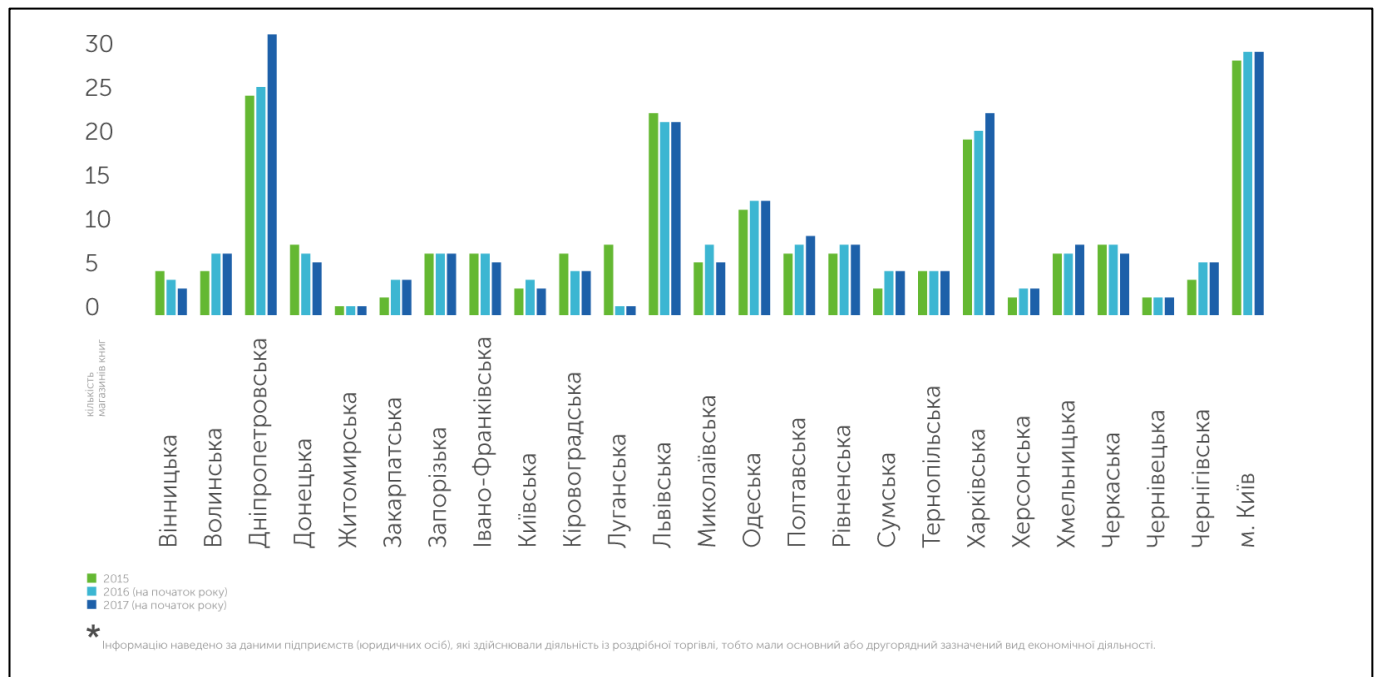

Рисунок Наявність магазинів книг у підприємств (юридичних осіб), од. [6].

Президент Української асоціації видавців та книго розповсюджувачі, Олександр Афонін зазначає, що книжкові торговельні мережі перебувають в залежності від російського бізнесу, тому що їхній асортимент продукції

складає 80-90% провідних російських видавництв і, як правило, в них домінує розважальна, гуманітарна, наукова книги, а також різні підручники для середньої і вищої школи. Упродовж уже декількох останніх років кількість книгарень і книжкових яток постійно зменшується, ще в 1990 р. - 4000, а в 2018 р. – 136 [5, с. 45, 6].

Сьогоднішній ринок наповнений сучасною літературою таких письменників, як: брати Д. і В. Капранови, О. Забужко, М. Матіос, Ю. Андрухович, І. Роздобудько. Вони стали відомими не тільки українському читачеві, але й здобули велику популярність у Європі, завдяки перекладам творів на польську, німецьку, чеську, хорватську, французькі мови.

Книжкову галузь необхідно кредитувати, а для цього потрібно давати кошти видавцям в кредит під доступний відсоток, також створити систематично налагоджену систему книгорозвитку щодо жанрових різновидів, щоб видавець зміг збільшувати обсяги назв видань. Наприклад, у Росії, навіть в період кризи, обсяг літератури постійно збільшується і якість видання не погіршується, а навпаки, продають з кращим оформленням [7, с. 43].

Як зазначає О. Афонін «Книга – продукт соціальний, і будь-які потрясіння, що відбуваються у суспільстві, одразу ж знаходять своє відображення у зниженні купівельного інтересу до книги» [5, с. 346].

З 18 вересня 2008 року прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо державної підтримки книговидавничої справи в Україні» і цей закон діяв до 1 січня 2015 року щодо надання пільг у кредитуванні. Відповідно, видавці і книгорозповсюджувачі були звільнені від ПДВ на прибуток у виготовленні книжкової продукції.

Таблиця. Випуск видавничої продукції в Україні 2010-2018 рр.

Види видань	2010		2012		2014		2016		2018	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Книги та брошури, у т.ч.	22 557	45 058,3	26 036	62 120,5	22044	55312,0	21330	48978,1	22612	47022,1
українською мовою	14 852	24 704,4	16 342	31 569,6	14145	30404,7	14900	34004,0	16857	38107,4
російською мовою	5 554	17 972,8	7 034	26 544,9	5629	22049,1	3964	12164,8	3253	6106,2
Автореферати дисертацій	7 328	750,6	7 765	791,1	6512	651,9	6234	623,4	5331	548,7

Складена за даними Книжкової палати України

Порівнюючи випуск друкованої продукції у 2018 і 2010 рр., то тут ми бачимо незначну різницю. За даними Книжкової палати України у 2018 р. вийшло - 22 612 назв книг і брошур, накладом 47 022,1 тис. пр., то в 2010 р. - 22 557 назв, накладом - 45 058,3 тис. пр. [8].

Якщо ж порівнювати кількість видань щодо мовного характеру, то тут ми бачимо суттєво покращення стану україномовних видань на ринку, оскільки українською мовою у 2010 р. вийшло книг та брошур – 14852 друк. од. накладом 24704,4 тис.пр., а російською мовою – 5554, накладом 17972,8, то у 2018 р. українською мовою - 16 857 назв, накладом – 38107,4 тис.пр.; російською мовою – 3 253 друк. од., накладом – 6106,2 тис. пр.

Зрозуміло, що вплив мультимедійних та Інтернет-технологій мають суттєвий вплив на сучасного читача, оскільки різко знизилось бажання до читання, проте книга - це продукт матеріальний, що живе вічно і потрібно все зробити, щоб її купувало більший відсоток населення. Для цього необхідно суттєво поповнити бібліотечні фонди, книгарні; розробити сайти на кожне видавництво чи поліграфічне підприємство з постійно оновленою каталогізацією нових видань, щоб читач зміг бачити нову інформацію, а не ту сторінку на якій вже рік залишається все без змін, хоча щомісячне поповнення відбуваються у видавництві. Необхідно постійно впливати і заохочувати споживачів новою інформацією, так би мовити «положити їм на стіл», книгорозповсюджувачі не повинні сидіти на місці. Зважаючи на те, що зараз інформація працює в усіх ЗМІ, без піар повідомлення не буде дієвим [9, с.35].

Сьогодні, через надзвичайно високий рівень витрат на підготовку та виготовлення видавничої продукції, високі поштові та транспортні витрати, кредиторську заборгованість юридичних осіб видавничих підприємств, стан книговидання не швидко зміниться.

Слід сказати, що для вирішення розв'язання видавничих проблем в Концепції пропонується: створення каталогу «Книги, що є в наявності та друкуються», як це взято з прикладу на Заході під назвою «Books in Print»; захист інформації від утисків влади; створення нових робочих місць у видавничій сфері (як правило, один редактор працює в особі редактора та коректора, виконуючи функцію два в одному), а також направити світоглядне бачення громадянина щодо національності та патріотизму.

Висновки. Аналізуючи сказане вище можна констатувати про необхідність формування системної класифікації виробничих та соціально-політичних причин, що зумовлюють стан видавничої діяльності в Україні, розкрити їх прямиї та опосередкований вплив на показники і як результат сформулювати системні засади ефективності функціонування видавничої сфери [10, с. 43].

Таким чином головною умовою покращення діяльності видавничої сфери в Україні є впровадження системних засад у видавничо-поліграфічну сферу для формування національного інформаційного простору новітньої України.

Отже, вкрай важливим етапом у видавничій галузі є забезпечення поповнення обігових коштів та пошук інвесторів (спонсорів) з інших сфер бізнесу і з їх допомогою вкладання грошей в українську книжку.

Список використаних джерел

1. Законодавство в світі книги: шляхи реалізації в Україні рекомендацій Ради Європи: Матеріали Міжнародної конференції. Київ, 21-22 квітня 1997 р. Київ, 1998. 120 с.
2. Законодавчі та нормативні документи України у сфері інформаційної, видавничої та бібліотечної справи: Тематична добірка: У 2 ч. Ч. 2. Правове регулювання у сфері видавничої та бібліотечної справи. Київ, 2000. 234 с.
3. *Видавнича справа в Україні. 1991-1996: Бібліографічний покажчик*. Київ, 1996. С. 5.
4. Дубровіна Л. А., Калакура Я. С., Боряк Г. В., Климова К. І., Ляхоцький В. П. *Архівознавство: підруч. для студ. вищ. навч. закладів України*. Київ : КМ «Академія», 1998. 316 с.
5. Тимошик М. *Її величність – книга*. Київ, 1999. 308 с.
6. У Держстаті назвали регіони з найбільшою кількістю книжкових магазинів, 27.08.2018, URL: <http://www.chytomo.com/u-derzhstati-nazvaly-rehiony-z-najbilshoiu-kilkistiu-knyharen/>
7. Тимошик М. Тенденції сучасного українського книговидання. *Вісник Книжкової палати*. 2001. № 7.
8. Офіційний сайт «Книжкова палата України імені Івана Федорова». URL: http://www.ukrbook.net/statistika_.html
9. Тимошик М. Ситуація у видавничо-поліграфічній справі вселяє стриманий оптимізм: післямова до Всеукраїнських зборів видавців. *Друкарство*. 2000. № 4. С. 6-8.
10. Тимошик М. Ситуація у видавничій справі вийшла з-під контролю держави: післямова до Всеукраїнських загальних зборів видавців, поліграфістів і книгорозповсюджувачів. *Друкарство*. 2000. № 4. С. 4-7.

References

1. *Zakonodavstvo v sviti knyhy: shliakhy realizatsii v Ukraini rekomendatsii Rady Yevropy [Legislation in the Book World: Ways to Implement the Council of Europe's Recommendations in Ukraine] Materialy Mizhnarodnoi konferentsii*. Kyiv, 21-22 kvitnia 1997 r. Kyiv, 1998. 120 s.
2. *Zakonodavchi ta normatyvni dokumenty Ukrainy u sferi informatsiinoi, vydavnychoi ta bibliotechnoi spravy [Legislative and regulatory documents of Ukraine in the field of information, publishing and library business]. Tematychna dobirka: U 2 ch. Ch. 2. Pravove rehuliuвання u sferi vydavnychoi ta bibliotechnoi spravy*. Kyiv, 2000. 234 s.
3. *Vydavnycha sprava v Ukraini. 1991-1996: Bibliografichnyi pokazhchyk [Publishing in Ukraine. 1991-1996: Bibliographic Index]*. Kyiv, 1996. P. 5
4. Dubrovina, L. A., Kalakura, Ya. S., Boriak, H. V., Klymova, K. I., Liakhotyskiy, V. P. (1998). *Arkhivoznavstvo [Archival science]: pidruch. dlia stud. vyshch. navch. zakladiv Ukrainy*. Kyiv : KM «Akademiia», 316 p.
5. Tymoshyk, M. (1999). *Yii velychnict – knyha [Its Inline – a book]*. Kyiv, 308 p.
6. U Derzhstati nazvaly rehiony z naybil'shoiu kil'kisty knyzhkovykh mahazyniv, 27.08.2018 [In the State Statistics Committee named the most bookstore regions, 27.08.2018] URL: <http://www.chytomo.com/u-derzhstati-nazvaly-rehiony-z-najbilshoiu-kilkistiu-knyharen/>
7. Tymoshyk, M. (2001). *Tendentsii suchasnoho ukrainskoho knyhovydannia [Trends in contemporary Ukrainian book publishing]*. *Visnyk Knyzhkovoї palaty - Bulletin of the Book Chamber*, 7.
8. *Ofitsiynny sayt «Knyzhkova palata Ukrayiny imeni Ivana Fedorova» [Official site of the Book Office of Ukraine named after Ivan Fedorov]*. URL: http://www.ukrbook.net/statistics_.html
9. Tymoshyk, M. (2000). *Sytuatsiia u vydavnycho-polihrafichnii spravi vseliaie strymanyi optymizm: pisliamova do Vseukrainskykh zboriv vydavtsiv [The situation in the publishing and printing business gives rise to restrained optimism: a speech to the All-Ukrainian Meeting of Publishers]*. *Drukarstvo – Typography*, 4. 6-8.
10. Tymoshyk, M. (2000). *Sytuatsiia u vydavnychii spravi vyishla z-pid kontroliu derzhavy: pisliamova do Vseukrainskykh zahalnykh zboriv vydavtsiv, polihrafistiv i knyhorozpovsiudzhuvachiv [The situation in publishing became out of control of the state: a speech to the All-Ukrainian General Meeting of Publishers, Polygraphists and Book Distributors]*. *Drukarstvo – Typography*, 4. 4-7.

ДАНИ ПРО АВТОРА

Дрок Павло Валерійович, кандидат історичних наук, доцент кафедри документознавства ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди» 08401, м. Переяслав-Хмельницький, вул. Сухомлинського, 30, e-mail: drok_pavlo@ukr.net

ДАННЫЕ ОБ АВТОРЕ

Дрок Павел Валерьевич, кандидат исторических наук, доцент кафедры документоведения ГВУЗ «Переяслав-Хмельницкий ГПУ имени Григория Сковороды» 08401, г. Переяслав-Хмельницкий, ул. Сухомлинского, 30, e-mail: drok_pavlo@ukr.net

DATA ON AUTHOR

Pavlo Drok, Ph.D. Historical Sciences, Senior Lecturer of Document Science Department
«Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhoriy Skovoroda State Pedagogical University»
08401, Pereiaslav-Khmelnytskyi, 30, Sukhomlynskyi str.,
e-mail: drok_pavlo@ukr.net

Подано до редакції 11.08.2019
Прийнято до друку 03.09.2019

УДК 65.012.27

<https://doi.org/10.31470/2306-546X-2019-43-72-79>

ВПРОВАДЖЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ МОЛОДІЖНИХ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Копильчак Б. В.

Актуальність теми дослідження. Побудова громадянського суспільства неможлива без формування ефективних рушіїв його розвитку на усіх щаблях та сферах держави. Для здійснення прогресивних заходів у сфері молодіжної політики органи державної влади повинні заручитися довірою до її суб'єктів, в тому числі і до молодіжних громадських організацій. Ініціативна молодіжна громадська організація, яка здатна розвиватися сама і розвивати суб'єкти навколо себе протягом тривалого періоду часу, має стати основою для вдосконалення молодіжної політики держави. Такий розвиток можливий лише за допомогою механізмів та інструментів стратегічного управління, що робить їх дослідження в даній статті актуальним.

Постановка проблеми. Стратегічне управління розвитком організації потребує детального дослідження з позиції розроблення та реалізації управлінської концепції, оскільки вона визначає методи та інструменти, які слід використовувати в діяльності організації. У зв'язку з тим, що розвиток спричинений як еволюційними, так і революційними змінами, необхідно критично аналізувати можливість застосування розроблених концепцій стратегічного управління для функціонування конкретних типів організацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ґрунтовно теорію концепцій стратегічного управління було розглянуто у роботах М. Небаєв, О. Ратушняк, В. Ортіної, Л. Федулової, З. Шериньової та О. Столяренка. Окрім того, дослідження проблематики стратегічного управління у своїх працях провели такі іноземні вчені як А. Томпсон і А. Стрікленд, К. Прахалад та Г. Хамел, І. Нонака та Х. Такеучі, а також Б. Вернерфельт. Щодо проблем стратегічного управління в громадських організаціях, то їх у своїх працях розглядали М. Зємба, В. Меленівська, О. Глебушкіна, Г. Качура, Т. Азарова, Л. Абрамова тощо. Однак проблеми впровадження концепції стратегічного управління саме у діяльність молодіжних громадських організацій досліджено недостатньо, що обумовлює потребу ґрунтовного комплексного дослідження, що вимагає детального аналізу існуючих концепцій та підходів до стратегічного управління.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Молодіжним громадським організаціям в Україні складно підібрати ефективну концепцію стратегічного управління, це обумовлено як і умовами функціонування, так і відсутністю ґрунтовної теоретичної бази, адже більшість концепцій розроблена для функціонування комерційних організацій. Тому важливою частиною проблеми, яка потребує вирішення, є визначення основних положень концепції стратегічного управління, які відповідатимуть потребам розвитку молодіжної громадської організації.

Постановка завдання, мети дослідження. Серед основних цілей статті, що дозволять наблизитися до розв'язання зазначеної проблеми, варто виділити необхідність розробки системи методів та інструментів стратегічного управління молодіжною громадською організацією. На основі даної системи та наявних концепцій доцільно сформуувати модель концепції стратегічного управління молодіжними громадськими організаціями.

Метод або методологія проведення дослідження. Методологічною основою статті стали методи системно-структурного аналізу і синтезу, ретроспекції, діалектичний, а також методи узагальнення, групування, порівняння та інші методи дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження (результати роботи). У статті розглянуто необхідність застосування парадигми стратегічного управління для розвитку організації. Розроблено систему методів та інструментів стратегічного управління молодіжною громадською організацією. Проаналізовано етапи розвитку концепцій стратегічного управління. Визначено зв'язок між стратегічними цілями молодіжних громадських організацій. Запропоновано для використання молодіжними громадськими організаціями концепцію комплексного стратегічного управління.

Галузь застосування результатів. Результати цього дослідження можуть бути застосовані в процесі управління молодіжною громадською організацією та в процесі формування державної молодіжної політики щодо участі молодіжних громадських організацій у розбудові громадянського суспільства.